

Leta 2017 se je Jakob J. Kenda, literarni zgodovinar in prevajalec, ki je nemara najbolj znan po prevodih *Harryja Potterja*, odločil uresničiti eno izmed svojih dolgoletnih želja – izkusiti pohodništvo v najbolj primarni obliki. Želel je spoznati resnično Ameriko in predvsem vsaj enkrat v življenju izživeti to, kar rad citira z verzi Kajetana Koviča: »iti, hoditi / ne, ker to hočeš, / ne, ker je treba, / ampak ker tukaj / razen te hoje drugega ni«. Za svoj cilj je izbral Apalaško pot, divjinsko pot na vzhodu ameriške obale, ki preči istoimensko pogorje, 14 ameriških zveznih držav in ki jo spričo tradicije, zahtevnosti in dolžine kličejo tudi 'mati vseh poti'. Za avtorja, sicer doktorja literarnih ved, ki tudi na poti ni mogel uiti svojemu poklicu, tako ne preseneča, da je lastno pot zaključil šele doma, z refleksijo in potopisnim romanom *Apalaška pot: 3500 kilometrov hribov in Amerike*

Apal

Dandanes v popularni kulturi ni težko najti zamisli o »odklopu«, o iskanju »miru« in »smisla«, se pravi o nekakšnem digitalnem postu in (pre)potrebem času za premislek. Tako se precej pogosto pojavljajo ideje o alternativnih načinih bivanja, čustvovanja in delovanja in vsak odmik od splošnega, vsako iskanje alternative, je korak proti neki drugačni identiteti. Jakob J. Kenda se v romanu, ki opisuje prečenje apalaškega hribovja, ukvarja tudi s takšnimi razmisleki in namiguje na manko iniciacijskih trenutkov v moderni družbi. Slednje omeni kot razlog, zakaj tako dolga in naporna pot (naj omenim, da ima 142 km vzpona?) še vedno privlači ogromno mladih ljudi (letno se na pot odpravi celo do tri milijone pohodnikov). Prikaže jo kot nekakšen »rite de passage«, ki manjka v današnjem svetu, čeprav ima človek še vedno potrebo po tem. Za mladega človeka ima lahko takšna pot, kot je Apalaška, močno transformacijsko vrednost, saj zahteva celega človeka v povprečju za kar šest mesecev, ob tem pa je močno vezana še na Ameriško narodno zavest. Kot tudi mnoge druge dolge, divjinske poti, ima Apalaška pot privlak tudi zaradi možnosti iskanja samega sebe – in če je to počel že Thoreau, (ameriški mislec, transcendentalist, ki je »Ameriki dal idejo poti, kakršne še ni bilo, dolge, čim daljše, kar po

divjini«), mar ni na tem nekaj pomembnega in veličastnega in zgodovinskega? Ponuja idejo poduhovljenosti, poleg tega pa ima v Ameriški kolektivni zavesti še močan prizvok moči, ponosa in narodne zavednosti.

Jakob J. Kenda v *Apalaški poti* slikovito opisuje okolico, naravo, razglede, stanje zavetišč in hostlov, veliko idej pa podaja skozi literaturo. Pogosto se navezuje na sebi tako ljube znamenite knjige Douglasa Adamsa iz serije *Štoparskega vodnika po galaksiji*, pa tudi na filozofe, Emersona, Thoreauja, ... Knjigo je težko umestiti v žanr potopisa, saj se bere kot roman, kjer se pripovedovalec in liki znajdejo v različnih zapletih in so kompleksni. V knjigi je ogromno medbesedilnih navezav, nekaj ličnih minimalističnih zemljevidov in vinjet Nine Čelhar, žanrsko je precej fluidna, s tem pa se razlikuje od drugih potopisov, saj dosega povsem literarne razsežnosti in vse to naredi *Apalaško pot* nekoliko drugačno, svežo.

Tudi v splošnem je za pohodniške in alpinistične potopise značilno, da popotniki v miru narave radi prebirajo najrazličnejšo literaturo, od leposlovja do strokovnih tekstov, se preizprašujejo in najdevajo v novih pogledih, novih identitetah. Med drugim se zaradi popularnosti knjige *V divjino*, po kateri je kasneje slovel tudi istoimenski film, najbrž vsi spomnimo razmišljanj uporniškega Christopherja McCandlessa. Zdi se, da obstaja nekaj pohodniških »gurujev«, recimo Jack Kerouac. Seveda sta ga oba rada omenjala, četudi s povsem drugačnim tonom. Jakob J. Kenda nanj ne gleda tako goreče, občudujoče, ampak z intelektualno radovednostjo, kot zanimivost, kot ime, ki si ga najbrž vsak popotnik za določen čas rad vzame k srcu in katerega misli si rad prilašča kot nekakšnega dušnega popotnika. Seveda ne gre spregledati niti, da smo Slovenci kot narod precej povezani s pohodništvom, o čemer nekoliko priča že naše hribovito okolje, nato pa še številne knjige, recimo ponatis alpinističnega romana Dušana Jelinčiča *Zvezdne noči*, ter dela trenutno prav tako zelo branega avtorja in alpinista Tadeja Goloba in mnogih drugih ... in tudi obrazložitev Jakoba J. Kende, da je vseh poti toliko, da lahko prav »vsak najde pravo zase«.

Potopisni roman *Apalaška pot* je napisan v lahkotnem slogu, prepredenim z optimizmom, humorjem in ironijo ter z željo po deljenju znanja. Ob branju pa nismo priča zgolj spremljanju poti in slikanju okolice (nekatera zavetišča so naslikana tako podrobno, da se bo bralec, ki načrtuje podobno pot, zlahka odločil, ali želi tam prespati ali ne), temveč tudi razglabljanjem o smislu takšnega početja, o družbenih in zgodovinskih pogledih na pohodništvo ter o spreminjanju pogleda na Ameriko in na Američane.

Pohodniški žargon ne zahteva slovarčka, tekem razvijanja zgodbe nas nauči jezika »thru-hikerjev« in »flip flopperjev« (in tega, kdo to sploh so). Med drugim se pohodniki med seboj drug drugemu predstavljajo s pohodniškimi imeni, avtorju sta na primer otroka pred odhodom nadela ime Šulo, po plišasti igrači, kasneje pa so to ime ameriški pohodniški prijatelji dopolnili in ga predelali v Shoolo the Beast, da je zvenelo bolj »možato«. V romanu nato avtor opisuje prijateljstva, ki se na poti spletajo drugače, hitreje in globlje, kot v vsakdanjem svetu. Ganljivo piše o bližini in o trdnih vezeh, ki vselej ostajajo. Prepričljivo opisuje intenzivne občutke, ki človeško telo preplavljajo na takšnih pohodih in razloži znanost, ki stoji za tem: »Naše telo se zna braniti bolečine, ki gre z roko v roki s fizično dejavnostjo. Že pri nekoliko daljšem sprehodu se sprostita v telo beta endrofin, ki je opiat, in anandamid, ki je kanabinoid. Od tod tista znana poetizacija, da se duša že ob krajšem pohodu dvigne nad telo. Jasno, da se, saj je zadeta. A na bolj krepkem sprehodu se v telo sprosti še kakšna, tako da koktajl postane mnogo učinkovitejši«.

V pohodniškem romanu so pogosti zanimivi in poučni odlomki o individualizmu Amerike in o kolektivističnemu duhu pohodništva, o tradiciji in čarobnosti poti (le kdo ne bi bil navdušen nad Možem palačink prav tako kot otroci nad *Čarljevo tovarno čokolade?*). Morda se kdaj zdi, da manjka le še popis kakšne krize, saj Apalaška pot ni mačji kašelj, a verjetno to razloži z razliko med pohodniki, ki se odpravljajo na pot pri dvajsetih ali pri štiridesetih, ko se človek že docela pozna (kaj docela, še celo tako zelo, da te vrtinec neskončne perspektive ne spravi na kolena ali povzroči cmoka v grlu, ampak si upaš pogledati vanj samozavestno kot Beeblebrox). Poleg tega se napor, ki ga zahteva pot, ves čas meša z uspehom in trmasto odločnostjo. Moč, ki jo je avtor v mesecih »sprehoda« doživel z introspekcijo, je povzročila novo pridobljeno samozavest, ki jo nekoliko meša s samoironijo, več kot o lastnih občutkih pa je

Apalaška pot

pripoved o prigodah nekaj pohodniških prijateljev in o njihovi skupni preobrazbi.

Apalaška pot

je namreč predvsem roman o človeški bližini, prijateljstvu, vztrajnosti in naravi.

Med drugim se zdi, da je stranski učinek *Apalaške poti*, te poučne in navdihujoče napisane zgodbe, tudi spodbuda, da bi bralci našli sebi ljube poti. Koga namreč po njej ne bo zamikalo obuti pohodniških čevljev in se podati na pot?

Informacije o knjigi so dostopne na spletni [strani](#) .

Avtorica: Špela Sabati

{fshare id=3500}